

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9CoCsp/56/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8322200959
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Jusková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8322200959.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Juskovej a členov senátu, sudkyne JUDr. Jany Burešovej a sudcu JUDr. Edaurda Valenčina v spore žalobkyne: V. I. S. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXXX/X, XXX XX R., právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, ul. Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31 954 448 proti žalovanému: Československá obchodná banka, a.s., skrátený názov: ČSOB, a.s., Žižkova 11, 811 02 Bratislava, IČO: 36 854 140, o určenie, že zmluva o úvere je bezúročná a bez poplatkov, o vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 12Csp/25/2022-54 zo dňa 29.06.2022, takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok vo výrokoch III. a IV.

Zrušuje rozsudok vo výrokoch I., II. a V. a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Humenné (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto:
I. Súd určuje, že úver poskytnutý na základe Zmluvy o spotrebiteľskom úvere poistenom OTP refinanc exprese č. XXX/XXXX/XXSU, zo dňa 10.09.2014, je bezúročný a bez poplatkov.
II. Žalovaný je povinný vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 1 376,41 eura, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1 376,41 eur od 05.05.2022 do zaplatenia, a to v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.
III. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o spotrebiteľskom úvere poistenom OTP refinanc exprese č. XXX/XXXX/XXSU, zo dňa 10.09.2014, v čl. V. Poplatky, bod 2., v znení:
„Dlžník je ďalej povinný zaplatiť Banke poplatok za:
a) upomienku a administratívu vymáhania vo výške 25.00 eur, v prípade nedodržania podmienok zmluvy, ktorý je splatný vždy v deň odoslania upomienky.“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.
IV. Súd určuje, že zmluvná podmienka, uvedená v Zmluve o spotrebiteľskom poistenom OTP refinanc exprese č. XXX/XXXX/XXSU, zo dňa 10.09.2014, v čl. VII. Ďalšie záväzky Dlžníka, bod 1., v znení:
„Dlžník je povinný bez zbytočného odkladu informovať Banku o zmenách v príjmoch a výdavkoch a záväzkoch, ktoré prevzal za úhradu iných osôb a iných podstatných zmenách osobnej a ekonomickej povahy, ktoré môžu mať vplyv na riadne splácanie záväzkov z tejto zmluvy alebo o zmene zamestnania, príp. o skončení podnikania. Ďalej je povinný informovať banku o úmrtí spoludlžníka. Plnenie podmienky bude banka vyhodnocovať v termínoch zhodných s periodicitou vykonávania monitoringu. Dlžník sa zaväzuje na základe výzvy Banky predkladať potvrdenia o trvaní zdroja príjmu.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

V. Súd priznáva žalobkyni vo vzťahu k žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100% s tým, že o výške trov konania súd rozhodne samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku.“

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa žalobou doručenu súdu 24.03.2022 domáhala ako spotrebiteľka vydania bezdôvodného obohatenia zo zmluvy, ktorú uzavrela dňa 10.09.2014 s právnym predchodcom žalovaného, spoločnosťou OTP banka, Slovensko, a.s., majúca za to, že úver, ktorý jej bol na základe zmluvy poskytnutý je úverom bezúročným a bezpoplatkovým, keďže zmluva neobsahuje všetky zákonom vyžadované náležitosti. Úver jej bol poskytnutý vo výške 16.650,- eur a na úhradu úveru zaplatila 18.026,41 eura, rozdiel, čiastka 1.376,41 eura, predstavuje bezdôvodné obohatenie, ktoré jej má žalovaný vydať.

Žalobkyňa taktiež žiadala, aby súd osobitným výrokom určil bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru, ako aj neprijateľnosť zmluvných podmienok, ktoré v žalobe identifikovala.

Súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaný so žalobou nesúhlasil. Zmluva obsahuje zákonom vyžadované náležitosti. Návrh na vydanie bezdôvodného obohatenia je nedôvodný. Pokiaľ sa žalobkyňa domáha určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, mal za to, že dohoda o poplatku za upomienku je určitá, zrozumiteľná a vyjadruje vôľu zmluvných strán v dobe uzavretia zmluvy. Na určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok žalobkyňa nemôže mať žiaden naliehavý právny záujem, aj vzhľadom na skutočnosť, že došlo už k predčasnemu splateniu úveru.

Žalovaný taktiež vzniesol námietku premlčania nároku žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že na základe zmluvy o spotrebiteľskom poistenom OTP Refinanc Expresse č. XXX/XXXX/XXSU zo dňa 10.09.2014 právny predchodca žalobcu, OTP Banka a.s. ako veriteľ, poskytol žalovanej ako dlžníčke bezúčelový úver vo výške 16.650,- eur, s mesačnou splátkou vo výške 220,20 eura, ročnou úrokovou sadzbou vo výške 9,90 %, odplatom vo výške 12,26

%, priemerná RPMN vo výške 7,93 %, s termínom konečnej splatnosti 08.09.2024. Predpokladaná doba trvania zmluvy bola dohodnutá na 121 mesiacov. Celková čiastka na zaplatenie bolo dohodnutá vo výške 28 032,57 eura. Predmetný úver bol vyčerpaný 08.10.2014. Na úhradu úveru zaplatila žalobkyňa sumu 18.026,41 eura. Posudzujúc zákonom č. 129/2010 Z.z. vyžadované náležitosti zmluvy dospel súd prvej inštancie k záveru, že zmluva neobsahuje náležitosť vyžadovanú § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z.z. účinného v čase uzavretia zmluvy, t.j. k 10.09.2018, v zmluve nie je uvedená doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Zákon vyžaduje časovú špecifikáciu doby trvania zmluvy a zároveň dátumovú špecifikáciu konečnej splatnosti úveru. Keďže z gramatického výkladu zákonného ustanovenia je možné dospieť k záveru, že rozlišuje pojem „doba trvania zmluvy“ a pojem „termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru“, doba trvania zmluvy nie je presne v zmluve časovo špecifikovaná, keďže označenie „121 mesiacov“ nezodpovedá zákonnej požiadavke na uvedenie doby trvania zmluvy, chýba v nej presné časové vymedzenie obdobia trvania zmluvy. Doba trvania zmluvy má byť uvedená v jednotkách času (dni, týždne, mesiace, roky) tak, aby táto skutočnosť bola vyjadrená transparentne bez toho, aby spotrebiteľ musel vykonávať akékoľvek počty aby sa dopracoval k transparentnej informácii. Zaplatením sumy 18.026,41 eura na úhradu úveru 16.650,- eur sa žalovaný obohatil vo výške 1.376,41 eura, preto mu súd prvej inštancie uložil sumu bezdôvodného obohatenia žalobkyni vydať, vrátane úroku z omeškania.

Žalovaným vznesenú námietku premlčania mal súd prvej inštancie za nedôvodnú, nakoľko konanie žalovaného nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Úmysel žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobkyne bol daný už od uzatvorenia zmluvy, ktorej návrh koncipoval žalovaný a predložil ho na podpis žalobkyni, teda bol daný aj v čase, kedy došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného. V danom prípade 10-ročná premlčacia doba nemohla začať plynúť skôr ako v roku 2014. Žaloba bola preto na súd podaná pred uplynutím objektívnej premlčacej doby.

K tvrdeniu žalobkyne o tom, že v zmluve nebola správne určená celková čiastka, ktorú ako spotrebiteľ mala zaplatiť, uviedol, že táto námietka neobstojí. Celková suma, ktorú mala žalobkyňa ako spotrebiteľka zaplatiť bola v zmluve uvedená správne.

Súd prvej inštancie mal za to, že dôvodné bolo vyhovieť žalobe aj v časti, ktorej sa žalobkyňa domáhala určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok. Za neprijateľnú mal zmluvnú podmienku uvedenú v článku V bod 2 písm. a) v znení „Dlžník je ďalej povinný zaplatiť Banke poplatok za upomienku a administratívu vymáhania vo výške 25.00 eur, v prípade nedodržania podmienok zmluvy, ktorý je splatný vždy v deň odoslania upomienky.“

Súd prvej inštancie sa stotožnil s tvrdením žalobkyne, že je neprijateľné, aby ako spotrebiteľka znášala akékoľvek výdavky žalovaného, ktoré mu môžu vzniknúť s vymáhaním pohľadávky, a ktoré si on sám určil pevnou sumou vopred, pričom výšku poplatkov žiadnym iným spôsobom žalovaný neodôvodnil a aj preto požadovanie poplatkov za upomienku odporuje dobrým mravom.

Za neprijateľnú mal aj zmluvnú podmienku uvedenú v článku VII, bod 1 v znení: „Dlžník je povinný bez zbytočného odkladu informovať Banku o zmenách v príjmoch a výdavkoch a záväzkoch, ktoré prevzal za úhradu iných osôb a iných podstatných zmenách osobnej a ekonomickej povahy, ktoré môžu mať vplyv na riadne splácanie záväzkov z tejto zmluvy alebo o zmene zamestnania, príp. o skončení podnikania. Ďalej je povinný informovať banku o úmrtí spoludlžníka. Plnenie podmienky bude banka vyhodnocovať v termínoch zhodných s periodicitou vykonávania monitoringu. Dlžník sa zaväzuje na základe výzvy Banky predkladať potvrdenia o trvaní zdroja príjmu.“ Sporná zmluvná podmienka podľa súdu nie sú formulovaná určito a zrozumiteľne, ostáva totiž len na posúdení banky, ktoré zmeny ovplyvňujúce bonitu žalobcu považuje za relevantné, ktoré by mal žalobca oznámiť, keď hovorí o „iných podstatných zmenách osobnej a ekonomickej povahy“. Preverovanie bonity spotrebiteľa sa vyžaduje pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere, čo upravuje zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v § 7 ods. 1 alebo § 11 ods. 2, preto nemá žiadne právne a ani faktické opodstatnenie preskúmať bonitu spotrebiteľa po uzavretí úverovej zmluvy a ponechať aktivitu na spotrebiteľa s neurčitými podmienkami, keď nie je konkretizované, čo všetko by mal spotrebiteľ hlásiť. Napadnutá zmluvná podmienka upravuje povinnosť pre spotrebiteľa nie dostatočne určito, čo by znamenalo, že by bolo len na posúdení banky, čo podľa jej názoru jej mal spotrebiteľ hlásiť.

Pri právnom posúdení odkázal súd prvej inštancie na ustanovenie § 497 Obchodného zákonníka, na ustanovenia Občianskeho zákonníka - § 3, § 39, § 52 ods. 1, 2, 4, § 53 ods. 1, 2, 5, § 54 ods. 1, 2, § 517 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 563, na ustanovenia zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa - § 3 ods. 3, 5, na ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch - § 1 ods. 2, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1, 4.

Výrok o nároku na náhradu trov konania odôvodnil ust. § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku vychádzajúc z úspechu žalobkyne vo veci.

2. Proti tomuto rozsudku, voči všetkým jeho výrokom, podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. e), f) a h) Civilného sporového poriadku.

Podľa žalovaného súd prvej inštancie nesprávne posúdil náležitosť zmluvy vo vzťahu k údaju o dobe trvania zmluvy. Doba trvania úverovej zmluvy bola v zmluve vymedzená jasne dátumom podpisu úverovej zmluvy, t.j. dňom 10.09.2014 ako začiatkom jej trvania a dátumom 08.09.2024 určeného ako termín konečnej splatnosti úveru. Označenie „121 mesiacov“, v úverovej zmluve je uvedené z dôvodu možnosti predčasného splatenia úveru zo strany dlžníka, a teda v úverovej zmluve nie je možné exaktne ohraničiť presnú dobu trvania úveru (jeho koniec). Je možné označiť posledný možný dátum doby trvania úveru, ktorý v úverovej zmluve označený bol ako termín konečnej splatnosti úveru uvedeného v článku IV. bod 1 úverovej zmluvy. Odôvodnenie súdu prvej inštancie preto nemá oporu v skutkovej ani právnej rovine, nakoľko doba trvania úveru bola jednoznačne vymedzená a opačný názor súdu prvej inštancie je založený zjavne na chybnom gramatickom výklade ustanovení zmluvy a v žiadnom prípade preto nemôže zakladať dôvod na označenie úverovej zmluvy ako takej, ktorá je bezpoplatková a bezúročná. V tejto súvislosti žalovaný poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 7Cdo/277/2021 z 21.04.2022.

Podľa žalovaného súd prvej inštancie nesprávne vyložil a aplikoval ustanovenie § 53 ods. 4 písm. a), r), v) Občianskeho zákonníka vo vzťahu k výrokom III. a IV., t.j. k výrokom, ktorým určil neprijateľné zmluvné podmienky. Podľa žalovaného v 1. rade preto, že určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky je na základe určovacej žaloby v individuálne riešenej veci možné iba za podmienky preukázania naliehavého právneho záujmu. Žalobkyňa nepreukázala žiadny naliehavý právny záujem na určení pre ňou uplatnené právo. Poukázal na to, že žalobkyňa nenamietala, ani si nenárokovala vydanie bezdôvodného obohatenia alebo náhradu vo vzťahu k upomienkam vo výške 25,- eur za jednu, ani nenamietala tú skutočnosť, že by od nej žalovaný požadoval splnenie informačnej povinnosti podľa článku VII. bod 1 úverovej zmluvy. Podľa žalovaného, čo sa týka tvrdenia o neprijateľnosti zmluvnej podmienky vo vzťahu k poplatku za upomienku vo výške 25,- eur, táto podmienka bola dojednaná priamo v úverovej zmluve ako individuálna podmienka a žalobkyňa mala možnosť sa s touto vopred oboznámiť. Navyše súvisí iba s prípadom omeškania dlžníka s platením mesačných splátok úveru a následným spracovaním a expedovaním upomienky pre dlžníka. Nie je možné tiež súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie, že neposkytuje spotrebiteľovi skutočné protiplnenia a je poskytované a vykonávané

vo vlastnom záujme dodávateľa. Takýto názor je nesprávnou aplikáciou § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka.

Súd prvej inštancie podľa žalovaného nesprávne posúdil aj neprijateľnosť zmluvnej podmienky, ktorú uviedol vo výroku IV. Podľa žalovaného zo systematického výkladu ust. § 7 ods. 1 a 2 zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že toto zákonné ustanovenie, jeho odseky 1 a 2, treba posudzovať vo vzájomnej súvislosti, avšak oddelene, čo sa týka momentu možnosti, resp. povinnosti vyžiadať si údaje. V prvom prípade odsek 1 hovorí o povinnosti veriteľa posúdiť relevantné údaje, a teda nemusí ísť vždy výhradne o spôsob, kedy ich získa vo forme žiadosti od spotrebiteľa. V odseku 2 však zákon zavádza povinnosť spotrebiteľa poskytnúť údaje na žiadosť veriteľa. Úmyslom zákonodarcu tak bolo oddeliť dva spôsoby overovania údajov o spotrebiteľovi zo strany veriteľa. V prvom prípade ide o obligatórne zistenie údajov ešte pred podpísaním úverovej zmluvy, kým v druhom prípade o možnosť veriteľa zistiť tieto údaje vo forme žiadosti, na ktorú je spotrebiteľ povinný reagovať a splniť tak svoju informačnú povinnosť. Navyše táto zmluvná podmienka je definovaná určito a jasne.

Podľa žalovaného súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil aj vznesenú námietku premlčania pokiaľ vychádzal a aplikoval 10-ročnú objektívnu premlčaciu dobu, a to bez toho, aby z vykonaných dôkazov vyplynul úmysel žalovaného bezdôvodne sa na úkor žalobkyne obohatiť. Dôvodná bola aplikácia 3-ročnej objektívnej premlčacej doby, a to pre každú zaplatenú mesačnú splátku zvlášť, pretože jej súčasťou je splátka istiny a úrokov, ktoré postupom času splácania klesajú.

Za nesprávny mal žalovaný aj výrok o nároku na náhradu trov konania, keďže ide o výrok závislý od existencie právoplatných výrokov. Žiadal preto, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietne. Alternatívne, aby rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedla, že odvolacie dôvody žalovaného nezakladajú predpoklady pre zrušenie rozsudku, ani pre jeho zmenu. Pokiaľ mal žalovaný za to, že údaj o dobe trvania zmluvy zodpovedá zákonom vyžadovaným náležitostiam, jeho argumentácia je nesprávna. Žalovaný poukazuje na akúsi „predpokladanú“ dobu trvania zmluvy, a to v trvaní 121 mesiacov. Zákon však vyžaduje presné trvanie doby trvania, resp. dĺžky trvania v zmysle Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES a nie iba jej predpokladané trvanie. Nie je jej známe z akých logicko-matematických úvah žalovaný vychádzal pokiaľ tvrdil, že doba trvania je 121 mesiacov a prvá splátka je splatná 08.11.2014 a ďalších 118 splátok je splatných 8. dňa v mesiaci. Podľa žalobkyne je potrebné rozlišovať medzi dobou trvania zmluvy a dobou splatnosti splátok. Žalovaný tieto pojmy stotožňuje. Pokiaľ by vychádzala z toho, že zmluva trvá od splatnosti prvej splátky do termínu splatnosti poslednej splátky úveru, tak za situácie, že je prvá splátka (08.11.2014) splatná až viac ako mesiac po uzatvorení zmluvy (10.09.2014), tak do momentu splatnosti prvej splátky by zmluva netrvala, neexistovala, resp. nebola platná? Zároveň je podľa žalobkyne potrebné uviesť, že matematicky nevychádza ani situácia, kedy sa malo žalobkyňi uvedených 121 mesiacov počítať od 08.11.2014 (splatnosti prvej splátky), pretože by to vyšlo na deň 08.12.2024, hoci splatnosť poslednej 119. splátky pripadá na deň 08.09.2024. Rovnako je tomu aj v prípade, ak by uvedených 121 mesiacov sa malo počítať od uzatvorenia zmluvy (10.09.2014) preto, že by to vyšlo na deň 10.10.2024. V tomto prípade by zmluva trvala dlhšie, hoci by už žalovaný prijal sumu zodpovedajúcu celkovej čiastke úveru. K týmto výpočtom je potrebné dospieť iba po pracovných výpočtoch a rozpisu zo strany spotrebiteľa, čo v žiadnom prípade nezodpovedá povinnosti dodávateľa uvádzať všetky obligatórne náležitosti zreteľne a transparentne. Podľa žalobkyne doba trvania zmluvy musí byť spotrebiteľovi známa najneskôr v čase, keď vstupuje do zmluvného vzťahu tak, aby bol spotrebiteľ zrozumiteľne a jednoznačne informovaný o predpísaných náležitostiach týkajúcich sa zmluvného vzťahu už v čase jeho vzniku.

Čo sa týka prípustnosti určovacej žaloby, podľa žalobkyne sa žalovaný mylne domnieva, že podaná žaloba je neprípustná pre rozpor s ustanoveniami Civilného sporového poriadku. Takéto konštatovanie žalovaného predstavuje popieranie jej práva na prístup k súdu, posúdenie predmetného úverového vzťahu súdnou mocou je pre ňu významné, odôvodnené a opodstatnené. Neprijateľná zmluvná podmienka je absolútne neplatná bez ohľadu na to, či a kedy by sa spotrebiteľ určenia jej neplatnosti domáhal. Naliehavý právny záujem sa v tomto prípade nemusí preukazovať. Tento princíp platí rovnako aj pri posúdení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. S poukazom na § 298 ods. 1 CSP je súd povinný aj bez návrhu, t.j. ex offo, skúmať neprijateľnosť zmluvných podmienok uvedených v spotrebiteľskej zmluve alebo v inom zmluvnom dokumente súvisiacom so spotrebiteľskou zmluvou. Žalovaný ustanovenie § 137 CSP vykladá tak, ako keby zákon ustanovoval taxatívny výpočet možných žalôb, brániac spotrebiteľovi podať žalobu o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru alebo neprijateľnosti zmluvných podmienok. Civilný sporový poriadok ponechal, rovnako ako tomu bolo počas účinnosti

Občianskeho súdneho poriadku, exemplifikatívny výpočet druhu možných žalôb, teda prípustné sú aj iné žaloby ako sú vymenované v § 137 CSP. V tejto súvislosti poukázala aj na ustanovenie § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom od 01.01.2018. Vo vzťahu k povinnosti ex offio súdneho skúmania neprijateľnosti zmluvných podmienok žalobkyňa poukázala na rozsudky Súdneho dvora Európskej únie vo veciach C-243/08, C-137/08.

Podľa žalobkyne špekulatívnym je tvrdenie žalovanej o nesprávnosti výšky bezdôvodného obohatenia. Taktiež námietka premlčania vznesená žalovaným dôvodná nie je. Vo vzťahu k 10-ročnej objektívnej premlčacej dobe ako dôkaz úmyslu poukázala na odôvodnenie bodu 18. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 7Cdo/268/2021 z 28.02.2022. Žalobkyňa preto navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

4. Žalovaný vo vyjadrení k vyjadreniu žalobkyne k jeho odvolaniu zotrval na argumentácii uvedenej v odvolaní. Vo vzťahu k žalobkyňou uvedenému matematickému výpočtu predpokladanej doby trvania úverovej zmluvy, uviedol, že úverová zmluva bola uzatvorená 10.09.2014 a predpokladaná doba trvania úverovej zmluvy bola určená na 121 mesiacov odo dňa jej uzatvorenia, pričom obdobím, ktorým sa platnosť úverovej zmluvy končí bol určený dátum splatenia úveru v celej jeho výške, resp. do dátumu 08.09.2024. Pri dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere je podľa žalovaného potrebné vychádzať z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2Cdo/69/2020, podľa ktorého § 9 ods. 2 písm. d) zákona o spotrebiteľských úveroch nevyžaduje, aby zmluva o úvere obsahovala presné uvedenie požadovaných informácií vo vzťahu ku každej náležitosti (t.j. k dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a aj termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru). Rovnako to nevyžaduje ani Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES, ktorú žalobkyňa nesprávne interpretuje.

Žalovaný zotrval aj na argumentácii vo vzťahu k procesnej prípustnosti určovacej žaloby. Uviedol, že netvrdí, že by žalobkyňa nemala právo namietať neprijateľnosť zmluvných podmienok, ak ich úverová zmluva podľa jej názoru obsahuje. Uvedené je však podľa žalovaného dôvodné vtedy, ak zmluvný prieťah a zmluvná podmienka skutočne zasiahla do práva žalobkyne, čo sa v danom prípade nestalo.

Čo sa týka posudzovania vznesenej námietky premlčania, pokiaľ žalobkyňa odkázala na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 7Cdo/248/2021 v zhode s názormi vyslovenými v tomto uznesení, Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp.zn. 5Cdo/29/2021 uviedol, že je potrebné individualizovať kedy žalobca nadobudol vedomosť o tom, že došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Žalobkyňa je tak povinná uniesť v tejto časti dôkazné bremeno a preukázať, že sa o vzniku nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia dozvedela v subjektívnej premlčacej dobe, t.j. v období od 24.03.2020 do 24.03.2022, čo je povinná náležite preukázať; žalobkyňa v reakcii na predmetné vyjadrenie žalovaného zopakovala argumenty k tomu, že podľa nej doba trvania zmluvy ako zákonom vyžadovaná náležitosť nie je v zmluve uvedená, nie je vyjadrená jej trvaním len jej začiatkom a koncom. Opätovne poukázala na článok 10 ods. 2 písm. c) Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/48/ES. Ani smernica ani zákon o spotrebiteľských úveroch nevyžadujú, aby zmluva obsahovala údaje, z ktorých sa dá tá-ktorá obligatórna náležitosť zmluvy nepriamo odvodiť, ale vyžaduje predpísané náležitosti sa majú v zmluve priamo uvádzať. K záväznosti legálnych definícií pojmov, čo sa týka predpísaných obligatórnych náležitostí spotrebiteľskej zmluvy, poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 7Cdo/234/2021 z 29.09.2021.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej aj len „odvolací súd“), príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP), vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 362 ods. 1 CSP) oprávnenou osobou (§ 359 CSP) preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie v rozsahu vplyvajúcim z dôvodov uvedených v odvolaní, ako aj konanie rozhodnutiu súdu predchádzajúce, v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP. Odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario).

Pri preskúmaní napadnutého rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený rozsudok preskúmať z iných dôvodov než z tých, ktoré boli explicitne uvedené do uplynutia odvolacej lehoty (§ 380 ods. 1, 2 CSP). Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku zverejnil na úradnej tabuli, ako aj na webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 16.02.2023 (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru o tom, že odvolanie nebolo dôvodným vo vzťahu k výrokom III. a IV., ktorými súd prvej inštancie určil neprijateľnosť zmluvných podmienok a vo zvyšku dospel k záveru o tom, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť, t.j. zrušiť vo výrokoch I., II. a V. a v rozsahu zrušenia vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Výrokmi III. a IV. súd prvej inštancie vyhovel požiadavke žalobkyne formulovanej v žalobe na určenie konkrétnych neprijateľných zmluvných podmienok. Zásadným odvolacím argumentom žalovaného vo vzťahu k výrokom III. a IV. bol argument spochybňujúci procesný predpoklad v zmysle vyhovenia požiadavke určiť neprijateľnosť zmluvných podmienok.

7. Odvolací súd uvádza, že nemá žiadne pochybnosti o tom, že z právnej úpravy priamo vyplýva oprávnenie domáhať sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. S účinnosťou od 01.01.2018 bola zákonom č. 279/2017 Z.z. realizovaná novela zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, kde bolo doplnené ustanovenie § 11 ods. 4, v zmysle ktorého spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou. Predmetné ustanovenie v poznámke pod čiarou odkazuje na § 137 písm. c) a d) Civilného sporového poriadku, na právo domáhať sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Vychádzajúc z logického výkladu právnej normy a argumentu a maiori ad minus (od väčšieho k menšiemu), je podľa odvolacieho súdu právom, ktoré pri oprávnení spotrebiteľa domáhať sa neplatnosti zmluvy ako celku obsahuje v sebe aj právo spotrebiteľa domáhať sa neprijateľnosti, a teda aj neplatnosti, čo aj len jednotlivkej zmluvnej podmienky. Preto podľa názoru odvolacieho súdu sa na základe ust. § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. môže spotrebiteľ domáhať aj určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Ide o ustanovenie, ktoré je procesnej povahy, preto z hľadiska jeho časovej pôsobnosti platí, že súd je povinný aplikovať ho v čase rozhodovania o nároku. Vysloviť neprijateľnosť zmluvnej podmienky je pritom možné aj vo vzťahu k zmluve, ktorá už zanikla. Súdny dvor Európskej únie v rozhodnutí C-473/00 potvrdil, že uplynutie času v žiadnom prípade nemôže byť skutočnosťou, ktorá by mala znížiť alebo znemožniť ochranu práv spotrebiteľa pred nekalými obchodnými podmienkami podľa článku 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS.

Žalobkyňa v postavení spotrebiteľa mala zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve, čo vyplýva aj z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. Žaloba o určenie neplatnosti zmluvnej podmienky nie je vylúčená ani v individuálnom spotrebiteľskom spore.

8. Čo sa týka dôvodov, pre ktoré súd prvej inštancie určil neprijateľnosť zmluvných podmienok, tak ako ich špecifikoval vo výroku III. a IV. rozsudku, odvolací súd uvádza, že s dôvodmi neprijateľnosti týchto podmienok, tak ako ich uviedol súd prvej inštancie, sa stotožňuje a preto k dôvodom súdu prvej inštancie uvedeným len dodáva:

9. Vo vzťahu k poplatku za upomienku a administratívu vymáhania vo výške 25,- eur, odvolací súd poukazuje na ust. § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka, podľa ktorého za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa. Toto ustanovenie bolo prijaté zákonom č. 102/2014 Z.z. s účinnosťou od 13.06.2014 s prechodným ust. § 879p Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ustanovením § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 13.06.2014. Podľa odvolacieho súdu poplatok za upomienku vo výške 25,- eur je poplatkom, ktorý nie je primeraný, predstavuje skrytú sankciu vo vzťahu k žalobkyni ako spotrebiteľovi. Poplatok je cenou za tzv. vedľajšie plnenie, ak by mal poplatok obstať z hľadiska súdnej kontroly, malo by ísť o plnenie, ktoré je pre spotrebiteľa skutočné, ktoré má svoj význam a má pre spotrebiteľa pridanú hodnotu. Upomienka nemôže mať sankčný charakter, v opačnom prípade by mala skutočne povahu tzv. skrytej zmluvnej pokuty, čo je vo vzťahu k spotrebiteľovi nečestné a netransparentné. Zmyslom upomienky je upozornenie a súčasne výzva pre dlžníka, aby si dodatočne splnil svoju povinnosť, s plnením ktorej je v omeškani. Účelom zaslania upomienky nemôže byť získanie majetkového prospechu vo forme finančnej sankcie voči spotrebiteľovi ako dlžníkovi, ktorá by prinášala majetkový prospech dodávateľovi. Možné náklady spojené s vyhotovením upomienky a jej zasláním sú nepochybne nižšie ako poplatok vo výške 25,- eur. Tento poplatok nemožno chápať ani ako poplatok za službu, teda za plnenie, ktoré je poskytované spotrebiteľovi. Preto poplatok za upomínanie, tak ako bol definovaný v článku V. bod 2 písm. a) zmluvy, ktorá bola uzavretá medzi žalobkyňou a právnym predchodcom žalovaného, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

10. Odvoláciu argumentáciu žalovaného vo vzťahu k určeniu neprijateľnosti zmluvnej podmienky vo výroku IV., ktorá vychádzala, resp. mala základ v odkaze na povinnosť veriteľa posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, mal odvolací súd za argumentáciu bez relevancie. Žalovaný totiž mal za náležité vyžadovať od spotrebiteľa informácie o zmenách v príjmoch, výdavkoch a záväzkoch, ktoré prevzal spotrebiteľ alebo o iných zmenách v príjmovej sfére

spotrebiteľa z dôvodu možnej zmeny zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru. Je možné súhlasiť s tým, že z ustanovenia § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 vyplýva povinnosť veriteľa posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver aj pred zmenou zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru, a to s odbornou starostlivosťou. Uvedená povinnosť je však vyžadovaná vo vzťahu k možnej obsahovej alebo inej zmene existujúceho záväzkového vzťahu. Za situácie, keď ani nie je zrejmé, či k nejakej zmene vzniknutého zmluvného vzťahu dôjde, t.j. hypotetickej situácie, je nezrozumiteľné z akého dôvodu by sa povinnosť, ktorá je uvedená v článku VII. zmluvy v bode 1 mala vyžadovať od spotrebiteľa. Súd prvej inštancie zrozumiteľne uviedol, že preverovanie bonity spotrebiteľa sa vyžaduje pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Nie je právne ani fakticky opodstatnené preskúmať bonitu spotrebiteľa po uzavretí zmluvy, naviac pri neurčito konkretizovaných podmienkach čo všetko by mal spotrebiteľ veriteľovi oznamovať.

11. Z dôvodov, ktoré uviedol, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch III. a IV. podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

12. Dôvodom, pre ktorý mal byť úver, ktorý právny predchodca žalovaného poskytol žalobkyni úverom bezúročným a bezpoplatkovým, mala byť podľa súdu prvej inštancie absencia náležitostí podľa § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z.z. účinného v čase uzavretia zmluvy, t.j. k 10.09.2014. Podľa súdu prvej inštancie v zmluve nie je uvedená doba trvania zmluvy. Táto náležitosť podľa súdu prvej inštancie vyžaduje, aby doba trvania zmluvy bola uvedená v jednotkách času (dni, týždne, mesiace, roky) tak, aby táto skutočnosť bola vyjadrená transparentne bez toho, aby spotrebiteľ musel vykonávať akékoľvek počty. Podľa súdu prvej inštancie ust. § 9 ods. 2 písm. f) zákona vyžaduje časovú špecifikáciu doby trvania zmluvy a zároveň dátumovú špecifikáciu konečnej splatnosti zmluvy.

13. Zákon č. 129/2010 Z.z. vo vzťahu k náležitosti vyplývajúcej z § 9 ods. 2 písm. f) nenormuje, v zmysle jednoznačného vymedzenia, zákonom použitý pojem termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, z dôvodovej správy k vyhlásenému zneniu zákona, ktorá je interpretačným pravidlom, vyplýva len potreba zrozumiteľnej informovanosti o tejto náležitosti.

Termín je slovo latinského pôvodu pre vymedzenie určeného, stanoveného času pre realizáciu nejakého úkonu, dosiahnutia niečoho, splnenia. V tomto zmysle vymedzením času môže byť konkrétne určený deň alebo iná skutočnosť spôsobilá identifikovať stanovený čas, t.j. termín splnenia.

V tejto súvislosti sa prilehavým javí odkaz na názor Ústavného súdu Českej republiky v rozhodnutí I. ÚS 331/1998, podľa ktorého pri výklade právneho úkonu je nepísaným právnym pravidlom predpoklad, podľa ktorého žiadny normotvorca nezamýšľa dať tvorenému aktu absurdné alebo nerozumné následky. Súd by sa preto mal pri výklade zmluvy vyhnúť najmä takému výkladu, ktorý je pochybný, najmä s obsahom na absurdné, či problematické dôsledky, ku ktorým vedie.

14. Súd prvej inštancie mal za to, že zmluva nezodpovedá požiadavke vyplývajúcej z § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2009 Z.z. v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy, majúc za to, že zákonnej požiadavke nezodpovedá časová špecifikácia označenie „121 mesiacov“.

Odvolaciemu súdu sa argument o absencii náležitostí, pre ktorú vyhodnotil úver ako bezúročný a bezpoplatkový, javí predčasný. V článku IV. bod 1 je splatnosť úveru identifikovaná dátumom 08.09.2024. V tomto bode je síce uvedená predpokladaná doba trvania zmluvy o úvere 121 mesiacov, výslovne je pritom ale uvedené, že nie je tým dotknutý článok X. bod 3 zmluvy. Predmetným zmluvným ustanovením, t.j. článkom X. bod 3 zmluvy sa súd prvej inštancie vôbec nezaoberal. Z textu bodu 3 článku X. vyplýva, že zmluva sa uzatvára na celú dobu trvania záväzkov z nej vyplývajúcich. Záväzky zo zmluvy zanikajú ich splnením. Neúplné, nie zrozumiteľné objasnenie jednej z podstatných náležitostí zmluvy vedie odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie svoj rozhodnutie zaťažil vadou a závery, ku ktorým dospel, vo vzťahu k tvrdeniu o bezúročnosti úveru sú protirečivé, čo znamená, že skutkové zistenia, ku ktorým súd dospel, nemajú oporu v postupe, ktorý pri hodnotení dôkazov realizoval, resp. realizovať mal. Uvedené je dôvodom pre zrušenie napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a vrátenie veci tomuto súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Ak by totiž odvolací súd odoprel účastníkom možnosť prieskumu správnosti tých skutkových zistení, ktoré neboli v konaní na súde prvej inštancie považované za právne významné, avšak zo strany odvolacieho súdu by boli posúdené ako rozhodujúce, bola by porušená zásada spravodlivého súdneho konania. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP vo výrokoch I. a II. zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Úlohou súdu prvej inštancie v priebehu ďalšieho konania bude opätovne vec prejednať vo vzájomnej súvislosti a v jednotlivosti posúdiť jednotlivé ustanovenia zmluvy, nárok z ktorej je predmetom konania vo vzťahu k tvrdeniu o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru pre údajnú absenciu náležitosti vyplývajúcej z § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z.z.

Odvolačný súd súdu prvej inštancie do pozornosti dáva aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2Cdo/69/2020 z 30.11.2021 ako aj bod 4. výroku rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-42/15 z 9.11.2016.

15. Dôvodom zrušenia rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku V. je nielen to, že ide o výrok súvisiaci, ale aj to, že v prejednávannej veci sa žalobkyňa domáhala jednak vydania bezdôvodného obohatenia a jednak určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok, t.j. v konaní uplatnila viaceré nároky, pričom každý z týchto nárokov mohol byť samostatným predmetom žaloby, resp. konania. Nie je tak sporné, že každý nárok je potrebné posudzovať samostatne a správne posúdiť úspech strany sporu vo vzťahu ku každému z uplatnených nárokov. Povinnosťou súdu prvej inštancie tak bude opätovne rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania, vrátane nároku na náhradu trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

16. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.